

Schmidt Mária: Attila a miénk III.

2024 október 08. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Miért kímélte meg a hun birodalom uralkodója Róma városát?

Titkom volt, s ez a titok egyszerre tartást és feszültséget adott az életnek.”

Márai Sándor

Attila alakja gyermekkorom óta foglalkoztat, valahogy nem hagy nyugton. Ki volt ?? Milyen volt? Mit jelentett a számunkra? Mi máig tartó hatásának a magyarázata? Mi adja világsztár voltának tartósságát? Évezrednél is régebbi legendája milyen nyomot hagyott bennünk? Befolyásolta, befolyásolja önképünket, önértelmezésünket? Ezekre a kérdésekre keresik a választ visszatér?en mindazok, akik tudni akarják, kik vagyunk, honnan jöttünk, mit?l formálódtunk ilyenné.

Mit?l váltunk mindenhonnan kilógó, nyughatatlan, igazságkeres?, rebellis fajtává? Mit?l lételemünk a szabadság, az önállóság, ami nélkül fulladozunk, amiért újra és újra mindent kockára teszünk. Mi az ered?je harcosságunknak és arcosságunknak? Annak a szókimondó, visszaszóló, meg nem hunyászkodó jellemvonásnak, ami mindenkit?l megkülönböztet bennünket, elszigetel környezetünkt?l, s?t fel is bosszantja ?ket, miközben tiszteletet és elismerést is kivált.

Azért vagyunk ilyenek, mert egy világhódító, birodalomépít?, harcos és gy?ztes nép leszármazottjai vagyunk? Akik zsigereinkben hordozzuk az ördögi ügyességgel nyilazó nomád hunok és magyarok diadalainak emlékét? A rettegést, amit hadjárataink kiváltottak? Vagy inkább azért, mert két világ határán egyensúlyozunk? A keleti türk és a nyugati keresztény kultúra határán? Bizánc és Róma között? Mindkett?ben otthonosan, de ugyanakkor idegenül is? Ahogy Márai is írta a második világháború után.

„Keletiek vagyunk, ráérünk. Miért is tülekedni, bizonygatni […] Egy-kétezer év nem számít. Üljünk le a sátor el?tt, a síkságon, a törzs véneivel, pipázzunk, s beszéljünk az örök dolgokról, a halálról, a termésr?l és a politikáról. […] Majd eljön az id? – amib?l nekünk sok van, nem rohanunk úgy a kultúrával, mint a stopperórás Nyugat! […] Ráérünk, várjunk.”

Attila és a hunok ismer?s-idegen világa bakfis koromban ejtette rabul a fantáziámat, akkor, amikor Gárdonyi Géza A láthatatlan ember cím? regényét el?ször olvastam. Rejtélyes, idegen, de mégis ismer?s világot tárt fel el?ttem, amit körbelengett valami megfejtend? titok, s?t a titok volt a lényege.

Amikor nekikezdtem Bencsik András Attila, a szkíták királya cím? drámájának, (Bencsik András: Aurum Coronarium. A Szent Korona legendás története, Artamondo, Budapest, 2024) egy új, még rejtélyesebb, még titokzatosabb Attilával találkoztam. Bencsik történetének középpontjában Attila és Leó pápa 452-es találkozása áll. Ez a sorsdönt? esemény, Bencsik megfejtése szerint, nemcsak Róma jöv?jér?l, de a kereszténység, pontosabban a katolicizmus sorsáról is döntött. Az eddigi feldolgozások és az ezeken alapuló történetmesélések szerint Attila egy évvel korábban súlyos vereséget szenvedett a római Aetiustól a catalaunumi mez?n, míg mások szerint a hun vezér döntetlennel megúszta. A vereséget, de még a döntetlent is cáfolja a tény, hogy Attila csapataival egy évvel kés?bb úgy vonulhatott Róma ellen, hogy egész Itáliában semmilyen számottev? katonai ellenállással nem találkozott. Maga Róma városa is védtelenül, kiszolgáltatva várta sorsa beteljesedését. Attila azonban megkímélte a várost, lemondott a birodalom székhelyének és ezzel magának a hatalmas Római Birodalomnak a meghódításáról, csapatait visszavonta és hazaindult. Tettét az eddigi legendák Szent Leó pápa rábeszél?képességével indokolták. Lehetséges ez? Mi történt ezen a találkozón? Tényleg a szentatya ékesszólása hatására kímélte meg a Nyugatrómai Birodalmat és székhelyét a hun sereg? Jól tudjuk, hogy a történelem abból lesz, amir?l és ahogy arról a történész beszámol. Különösen, ha azoknak a forrásoknak a száma, amikb?l tájékozódhatunk, meglehet?sen esetleges és csekély.

Bencsik drámája szerint a nagy király okkal állította meg, s?t fordította vissza lendületben lév?, harcban edzett, szemmel látható ellener? által nem fenyegetett csapatait.

Mire a hunok Róma falai alá értek, Ravennát már bevették az ariánusok. A római pápa az Attilával való találkozásának id?pontjában ezért kett?s fenyegetés alatt állt. Egyszerre kellett megmérk?znie az ariánusokkal és a hunokkal. Ebben a pattanásig feszült helyzetben sikerült Leó pápának a maga oldalára állítania Attilát, aki nemcsak a várost kímélte meg, de az élet-halálra szóló hitvitában is az ?, vagyis a katolikusok javára billentette a mérleget. Így volt? Talán. Mindenesetre ez az értelmezés semmivel nem valószer?tlenebb, mint az eddigi magyarázatok, vagy inkább azok hiánya.

Bencsik szerint Attilát Leó pápa és a kereszténység szeretetüzenete késztette annak belátására, hogy a katolikus Róma nem jelent többé veszélyt a számára.

Én inkább hosszú távú stratégiai megfontolásokat sejtek a háttérben. Hajlok arra, hogy az Attila el?tt hódoló Itália

és benne Róma legy?zésének addigra már nem volt versenyértéke. Hiszen az egykor oly hatalmas birodalom addigra már magától szétesett. Egykor oly félelmetes katonai ereje az el?z? évi vereség hatására megsemmisült. Róma tehát már nem jelentett fenyegetést a hunok számára.

A vérontás egyetlen indoka a város kifosztása maradt. Ez azonban kevés volt ahhoz, hogy a nomád csapatok elfoglalják. Csak utat nyitottak volna a többi, nyugat felé tartó nomád törzsnek. A katolikus egyház vezetése alatt álló demilitarizált Róma pont megfelelt Attila elképzelésének, visszavonulása pedig azt az üzenetet közvetítette a külvilág felé, Róma elég er?s maradt ahhoz, hogy még ? se vállalkozzon a bevételére. Attila Róma alávetését és nem meghódítását akarta. Szent Leó pápa behódoltatásával ezt elérte. Mert Itáliában ? képviselte azt az új hitet és azt a jöv?t, ami kiutat kínált és ami er?t és értelmet adott az elvesztett helyett.

Akár így, akár úgy történt, akár Bencsik megfejtése, akár az enyém hihet?bb, mindkett? csak hipotézis. Hogy mi és hogyan történt, az ugyanúgy felfejthetetlen, mint oly sok más, ami abban a távoli múltban történt. Nem tudjuk pontosan, hol volt Attila székhelye. Nem tudjuk, hogyan és miért halt meg. Meggyilkolták? Természetes halált halt? Hova temették? Hol rejt?zik a sírja?

Ezekre a kérdésekre sincsenek válaszaink. De a legfontosabbakat tudjuk.

Tudjuk, hogy hatalmas birodalmat teremtett, szervezett és vezetett. Tudjuk, hogy kiváló és sikeres hadvezér volt, akit kortársai legy?zhetetlennek tartottak. Ismerjük az ?t körülvev? legendákat. Tudjuk, hogy ? volt Isten ostora. Tudjuk, hogy Istent?l kapott kardjának szakrális ereje volt. Legendái megtermékenyítették a nyugati monda- és hitvilágot is.

Meg vagyunk gy?z?dve arról, hogy Attila nemzetségéb?l származott a honfoglaló magyarok vezérl? fejedelme: Árpád. Ezért Árpád-házi királyaink Attila leszármazottai.

Attila legendája máig bennünk él. Ahogy legkisebb fiának, Csaba királyfinak is, akiben népünk reményei testesülnek meg.

Schmidt Mária

A szerz? történészprofesszor, a Terror Háza Múzeum f?igazgatója

www.magyarnemzet.hu

Ajánló